

Muhalefetin halleri

Muhalefet derken, bu yazıda Meclis içi muhalefet kastediliyor.* Bunlar içinde de özellikle anamuhalefet. Çünkü diğer iki muhalefetin muhalefet işlevi iyice daralmış durumda.

MHP'nin, hem kendi iç sorunları, hem seçim barajı sorunları, hem de ideolojisinin kısıtları dolayısıyla, bugünkü konjonktürde (iç-dış savaş, FETÖ mücadelesi ve bütün bunlarda İslamist iktidarın milliyetçi-yayılmacı bir söyleme de geçmesi nedeniyle) AKP'ye biçimsel düzeyde bir muhalefeti dahi sürdürebilmesi olanaksız. Bu durumda, en iyi bildiği şeyi yaparak iktidara ve "devlet aklına" destek olmayı seçiyor. Hatta iktidarı sağdan eleştirerek daha muhafazakar/daha yayılmacı politikalara teşvik etmeyi, böylece kendine sözde bir muhalefet kanalı açıyor gibi gözükmeyi de ihmal etmeden.

HDP ise, PKK'dan bağımsız bir siyasi varlığa sahip olamamanın, etnik milliyetçiliği aşamamanın, bölge partisinden Türkiye partisi kimliğine geçememenin tüm sorunlarını yaşıyor. Haziran 2015'te biraz aşıyor gibi görüldüğü bu sorunlar, AKP ile PKK elbirliğiyle kolayca yeniden karşısına dikildikten sonra, kendine yeni alanlar açma mücadelesinde havlu atmış görünüyor. Üstelik HDP'nin bugünkü konumuyla olumsuzluğu sadece kendisiyle (ve yakın etkisindeki siyasi/sendikal sol örgütlenmelerle) sınırlı kalmıyor. Muhalefetin diğer kanatlarının da iktidara karşı konumlanışını etkiliyor. HDP ile belirli bir pozisyonda yalnız kalmak, ne kadar haklı olursa olsun, daha baştan istenmeyen bir siyasi durum olarak kodlanıyor. Özellikle de 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında. Örneğin, bugün oluşmakta olan AKP-MHP cephesi karşısında CHP'yi zorluyor. CHP, bundan kaçınabilmek için HDP'siz bir anayasa komisyonuna evet diyor; kendisini HDP ile aynı safta buluşturabilecek referandumlardan kaçınabilmek için de ödönlere/iktidarla işbirliklerine daha açık hale geliyor. Anayasanın "yargı" ile ilgili hükümlerinin değiştirilmesine hemen destek vermesinin ana nedeni buydu; ama şimdi yargı maddelerinin kuyruğuna eklenecek başkanlık, idam cezası gibi değişikliklerle iktidar, referandumu dayatacak ve anamuhalefeti iyice sıkıştıracak gözüküyor. Peki bundan kaçınmak için başkanlığa da "evet" demek veya 2007'deki referandumda olduğu gibi seçmenini serbest bırakmak ürkekliğine mi savrulunur? Kırk katır mı kırk satır mı politikasından başka seçenek yok mudur gerçekten?

Anamuhalefet partisinin, kendisinden sonra gelen iki partinin toplam seçmen desteğini aşan bir oy tabanına sahip olmasına, üstelik diğer partilerin başlangıç handikaplarına sahip olmamasına rağmen, ezik bir muhalefet çizgisi götürmesinin daha temel nedenleri yok mu peki?

Kuşkusuz var. Sistemin egemen ekonomik ve siyasi güçlerini karşısına almama, dahası iktidara bu güçlerin çizdiği sınırlar içinde muhalefet etme anlayışına sıkışınca, artık sistem içinde dahi alternatif bir siyasi parti olma vasfını yitirmeniz işten bile değil. Çünkü karşınızda İslamist bir rejim inşa etme peşinde karşı-devrimci bir siyasi oluşum var; onun (ve onu artık kanıksayan sistemik güçlerin) huyuna suyuna giderek alınabilecek hiçbir yol kalmamış durumda. İç ve dış sermayeyle, merkez medyayla, küresel hegemonyacı güçlerle iyi geçinerek, "yapıcı muhalefet" olduğunu sabah akşam kanıtlamaya çalışarak iktidara potansiyel bir alternatif olunabileceği sanılıyorsa, bunun parti içinde (ve kitlelerde) büyük bir kafa karışıklığına ve hedef belirsizliğine yol açmak dışında hiçbir sonucunun olmayacağını görülebilmesi gerekiyor. "Sipere yatmak" olarak adlandırılacak bir eylemsizliği telafi etmek adına yüksek sesli ama kuru sıkı bir siyaset dilinin seçilmesi ise, ancak parti içine dönük geçici etkilere sahip olabilir; buna karşılık AKP rejimini zorlamak yerine güçlendirir.

Türkiye'nin bütün yakıcı gündemleri karşısında takınılan politikalar, CHP'nin sahip olması gereken cumhuriyetçi sol kimliğini aşındıracak biçimde pasif, savunmacı ve bazen sağ anlayıştadır.

Dün, 2010'da, "Türkiye'de laiklik tehlike altında değildir" kavrayışından, bugün, laikliğin içini boşaltan sağ anlayışlara geçiş arasında bir devamlılık vardır. 10 Ekim 2016'da, Ankara katliamının yıldönümünde, CHP Kartal Belediyesi'nin Türk Ocakları (!) ve İstanbul Üniversitesi işbirliğiyle düzenlediği "Günümüz İslam Dünyasında Meseleler ve Çözüm yolları" başlıklı (ve aslında gericiliğe göz kırpan) toplantının açış konuşmasını yapan CHP Genel Başkanı, İslam dünyasındaki sorunları 15 başlık altında sıralayıp dört halkadan oluşan bir çözüm önerisi paketi sunuyordu. Aslında Anayasa'nın 2. maddesinin anımsatılmasından ibaret olan bu önerileri, "Demokratikleşme, din ve vicdan özgürlüğü, sosyal devlet, hukuk devleti" olarak açıklıyordu. Şöyle: "İkinci halkamız din ve vicdan özgürlüğüdür. Bunun güvencesi ise laikliktir. Laiklik sadece devletin dine saygısını, dini koruyan, dinlere eşit mesafede olan durumunu tanımlamaz. Laiklik aynı zamanda bireylerin ve cemaatlerin IŞİD ve FETÖ gibi terör örgütlerine karşı müslim ve mümin olanın da hakkını korur"!! Laikliğin içini bu kadar boşalttıktan sonra, "AKP bundan başka ne söylüyor ki" sorusunun muhatabı olunur.

Eğitim AKP döneminde kapsamlı bir gerici dönüşüme uğratılır, orta eğitimin imam-hatipleştirilmesi son sürat yol alırken; 15 Temmuz sonrasında buna daha pervasızca girilir ve bir yandan öğretmenler ayıklanır ve sürülür, diğer yandan ise yeni öğretmenler mülakatla seçilirken, bu arada "Pilot Proje" girişimiyle Türkiye'nin seçkin liseleri hedefe konulurken (faşizm boşluk kaldırmaz), buna tam cepheden mukabele edilmesi gerekmez mi? CHP, büyük bölümü kendi seçmenlerinin çocuklarının eğitim gördüğü bu kurumları koruyamayacaksa siyasette niçin vardır? CHP içinden çıkan sporadik tepkilerle veya CHP Genel Başkanının Başbakan'dan bu konuya el atmasını rica etmesiyle bu konunun geçiştirilmesi mümkün müdür? (Buna karşılık, Başbakanın "meseleyle ilgili bilgim yok, inceleyip bakayım" şeklindeki geçiştirmesi, ne yaptığını çok iyi bilen bir İslamist iktidarın doğasına pekala uygundur).

Bu bize tam bir yıl önceki bir başka pozisyon alışı çağrıştırmaktadır. 27 Ekim 2015 akşamı NTV'de CHP Genel Başkanı şunları söylemekteydi: "Davutoğlu neden 'dış politika ve eğitim iki uzlaşmaz noktamız' dedi, anlamadım. Eğitimi hiç konuşmadık ki. Kaldı ki biz İmam Hatip Liselerine karşı da değiliz; onları kuran biziz, onlarda eğitim kalitesini de arttırmak isteriz". İlginç ve sorunlu olan, AKP ile iki uzlaşmaz noktayı, eğitim ve dış politikayı ısrarla vurgulaması gereken anamuhalefet liderinin, bunun kendisi yerine AKP tarafından yapılmasına savunmacı, alttan alıcı, "ne farkımız var ki" çizgisinden karşılık vermesidir. Peki böyle bir muhalefet anlayışının AKP'yi durdurma ihtimali var mıdır?

ABD himayesinde yapılan Fırat Kalkanı operasyonu için "geç bile kalındı" çizgisinden "eleştiri" yönelten; davetsiz misafir konumunda olunan Irak/Musul meselesinde "Musul'da masa dışında kalmak ağırıma gidiyor" diyerek daha şahin görünmek üzerinden (MHP tarzında) muhalefet yapılabileceğini sanan bir anamuhalefet anlayışının AKP'ye seçenek oluşturmak gibi bir iddiası olabilir mi?

Kuşkusuz daha çok konu var. Hepsinin gösterdiği şey, Türkiye'yi baştan sona dönüştürmek gibi iddialı bir toplum mühendisliğine soyunan İslamcı ve otokrat bir iktidar türü karşısında bugünkü muhalefet biçimlerinin sadece onun işini kolaylaştırmaya yaradığıdır. O halde herşeyi yeniden düşünmek zamanı gelmiştir.

* Konuyu Meclis içi muhalefetle sınırlamamız, Meclis dışı muhalefetin bir değerlendirmeyi hak etmediği anlamında değil elbette; Meclis dışı muhalefetin önemli bir bölümünün de sistem içi muhalefet kapsamında incelenebileceğini de unutmadan belki buna birgün değinme fırsatı buluruz.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/muhalefetin-halleri-172705